

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2159/2020
25.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Тамара Гвозден, адвокат из ..., против туженог „Qualzsoft informatics“ ДОО са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Бранко Крстајић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 588/19 од 01.07.2019. године, у седници одржаној 25.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 588/19 од 01.07.2019. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 605/16 од 24.05.2018. године, ставом првим изреке поништено је решење туженог од 30.07.2009. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду од 01.12.2006. године. Ставом другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев у делу који се односи на накнаду штете, тако што је обавезан тужени да тужиоцу по овом основу плати 564.607,20 динара са законском каматом почев од 24.05.2018. године до исплате, док је ставом трећи изреке одбијен захтев тужиоца за накнаду штете преко износа досуђеног ставом другим изреке до тражених 1.833.388,80 динара са припадајућом каматом. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка од 338.250,00 динара, док је ставом петим изреке одбијен захтев туженог за накнаду трошкова поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 588/19 од 01.07.2019. године, жалба туженог је одбијена, као неоснована и првостепена пресуда потврђена у ставу првом, другом, четвртм и петом изреке, а одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог и обављао послове ..., на основу уговора о раду од 01.12.2006. године. Одлукама туженог од 26.05.2009. године разрешен је дужности ... и упућен на коришћење годишњег одмора у периоду од 27.05. до 24.06.2009. године. Дана 09.07.2009. године тужени је донео и решење којим је тужилац удаљен са рада, са образложењем да је његово понашање такво да не може да настави даљи рад код послодавца, а истога дана запосленима је упућено упутство да му се не дозвољава приступ у просторије туженог док траје привремено удаљење са рада. Међутим, 30.07.2009. године тужени је донео побијано решење о отказу уговора о раду тужиоцу, применом члана 179. тачка 3. Закона о раду и члана 93 став 2. 7. Правилника о раду, јер се није изјаснио на понуду за закључење анекса уговора о раду и зато што је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца. У образложењу решења наводи се да је тужени 25.06.2009. године покушао да тужиоцу уручи понуду са анексом уговора о раду, али да је тужилац одбио пријем истих, о чему је сачињена службена белешка, па је достава поново покушана препорученом пошиљком 09.07.2009. године, а истога дана (09.07.2009. године) су ови акти истакнути и на огласној табли код туженог. Оценом изведених доказа судови су утврдили да тужени 25.06.2009. године није покушао тужиоцу да уручи понуду за закључење анекса уговора о раду и анекс уговора о раду (јер су то акти од 09.07.2009. године), а да је тужени, преко поште у Суботици, 09.07.2009. године упутио одређену пошиљку тужиоцу, која је враћена са назнаком достава покушана 13.07.2009. године, али да се из ове пошиљке не може утврдити садржај аката чија је достава вршена. Утврђено је и да је тужилац рођен 1951. године, да је код туженог радио две године и осам месеци, да нема издржаваних чланова породице, да је након престанка радног односа код туженог засновао радни однос код другог послодавца 01.08.2009. године, а 04.02.2016. године је остварио право на старосну пензију.

Код овако утврђеног чињеничног стања, судови су усвојили тужбени захтев и поништли побијано решење туженог од 30.07.2009. године, уз закључак да тужиоцу пре доношења решења није достављено упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду и понуда за закључење анекса уговора о раду, што у складу са одредбом члана 171, 172. и 180. у вези члана 185. Закона о раду, тако донету одлуку чини незаконитом, па је применом члана 191. став 4. истог Закона, делимично усвојен и захтев тужиоца за накнаду штете уместо враћања на рад, тако што му је досуђено 6 нето зарада које би остварио код туженог да је радио.

Врховни касациони суд налази да се неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Наиме, послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада, применом члана 171. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС“ број 24/05, ... и 54/09, који је у том периоду био на снази), у случајевима предвиђеним тачком 1. до 6. овог става, док га одредба члана 172. став 1. Закона, обавезује да уз понуду за закључење анекса уговора о раду, запосленом у писаном облику достави и разлоге за понуду, рок у коме

запослени треба да се изјасни о понуди и правне последице које могу да настану одбијањем понуде. Ставом 2. истог члана одређено је да је запослени дужан да се изјасни о понуди за закључење анекса уговора у року који одреди послодавац, а који не може бити краћи од 8 радних дана, а према ставу 3. овог члана, сматра се да је запослени одбио понуду анекса уговора ако не потпише анекс уговора у року из става 2. овог члана.

Правилна примена наведених законских одредаба подразумева да послодавац може запосленом понудити измену уговорених услова рада, када за то постоје промењене околности у односу на моменат закључења уговора о раду, које оправдавају измену тог уговора. Дакле, понуда за закључење анекса уговору о раду се може дати запосленом – односно лицу које је код послодавца у радном односу по већ закљученом уговору о раду и који (и фактички) обавља послове радног места на које је распоређен закљученим уговором. Међутим, да би наступиле правне последице у случају одбијања запосленог да потпише анекс или у случају законске претпоставке одбијања (када у остављеном року не потпише анекс), неопходно је да томе претходи уредна достава понуде и анекса уговора о раду, на шта се, како то правилно налазе и нижестепени судови, сходно примењује одредба члана 185. Закона о раду, управо да би запослени био упознат са радним местом које му се нуди, али и са разлозима за понуду, роком у коме треба да се изјасни о понуди и о правним последицама у случају одбијања понуде.

У конкретном случају тужени није доказао да је тужилац 25.06.2009. године одбио пријем понуде и анекса уговора о раду (јер су ови акти донети тек 09.07.2009. године), као ни да је пријем одбио 09.07.2009. године (о чему нема доказа у списима, а тужени то није доказао на други начин), а из пошиљке од истог датума, која је покушана 13.07.2009. године, не може се утврдити њена садржина, из чега произилази да достава није покушана у смислу члана 185. став 2. и 3. Закона о раду. У таквој ситуацији није било места ни примени става 4. истог члана, односно објављивање на огласној табли послодавца, посебно имајући у виду одлуку туженог од 09.07.2009. године, којим је тужилац удаљен са рада, а запосленима достављено упутство по коме се тужиоцу забрањује приступ у просторије туженог, што значи да је тужилац на овај начин апсолутно био онемогућен да се са садржином ових аката упозна на овај начин.

Имајући у виду изнето, Врховни касациони суд налази да је у одсуству уредне доставе понуде за закључење анекса уговора о раду и анекса, као и упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду, повређен и поступак доношења решења о отказу уговора о раду по овом основу, што тако донето решење чини незаконитим, па је правилно побијаном одлуком као такво и поништено.

Приликом одлучивања о основаности овог дела тужбеног захтева, овај суд је имао у виду и правноснажне пресуде на које тужени указује ревизијом, али налази да су исте без утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари, с обзиром да је у тим предметим изражено правно схватање о последицама одбијања пријема аката послодавца, што није случај и у овој правној ствари, јер тужени – на коме је терет доказивања ове чињенице, у конкретном случају није доказао такво поступање тужиоца.

Тужилац тужбом није поставио захтев за реституцију, већ је тражио накнаду штете уместо враћања на рад, па су му судови, правилно ценећи време које је провео на раду код туженог (две године и осам месеци), године стрости тужиоца (58 година у

моменту престанка радног односа), као и чињеницу да нема издржаваних чланова породице, правилном применом члана 191. став 4. Закона о раду, на име накнаде штете по овом основу, досудили б зарада које би остварио да је радио.

Осталим наводима у ревизији којима се оспорава оцена изведених доказа, заправо се оспорава утврђено чњенично стање, што применом члана 407. став 1. ЗПП, у конкретном случају - у поступку по ревизији није дозвољено, јер побијана одлука није донета у смислу члана 403. став 2. ЗПП, па их Врховни касациони суд није посебно ни ценио.

У складу са изнетим, а на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић